

Nr.24 - Persillekræmmeren - 2005

Brandfoged i 3. kreds

Stensballe Lokalhistoriske Arkiv har fra Gerda L. Jensen, Meldrup modtaget forskelligt materiale vedr. 3. brandkreds, der omfattede Blirup og Meldrup byer med udflyttere, til opbevaring for eftertiden. I det følgende fortælles om udførelse af dette samfundsnyttige pligtarbejde i perioden 1933-1964, idet enhver mandsperson med fast bopæl, mellem 18 og 60 år, havde pligt til at gøre tjeneste i det lokale brandvæsen. Brandfogeden blev udpeget, til godkendelse af amtmanden for Skanderborg amt, for mindst en 3 årig periode af sognerådet i Vær-Nebel. Brandfogeden var i arbejde uniformeret med kasket og et halsskilt i messing, der klart fremviste hans ledelsesansvar overfor offentligheden.

Amtmanden over Skanderborg amt

Gør vitterligt: at jeg herved udnævner og beskikker
gårdejer Jens Jensen, Meldrup,
til at være brandfoged i Vær-Nebel kommunes
3. brandfogedkreds, Blirup og Meldrup byer med udflyttere.

Thi skal han med største flid og pålidelighed varetage de med denne bestilling
forbundne forretninger og derved i alle måder rette sig efter anordningerne og den
ham meddelte instruks, saa og trolig forrette, hvad af hans øvrighed måtte blive
ham pålagt.

Brandfogden skal være i besiddelse af og ved fratædelse af bestillingen
overlevere til sin eftermand:

1. en af politimesteren autoriseret brandprotokol,
2. den i § 30, 3. stk., i lov nr. 174 af 31. marts 1926 om brandpolitiet på
landet og det nærmest dermed i forbindelse stående bygningsvæsen
nævnte protokol,
3. et eksemplar af nævnte lov,
4. en instruks om de brandfogden i almindelighed påhvilende pligter.

Til bekræftelse under min hånd og segl.
Skanderborg amt, den 17. november 1935.

Bestilling
for gårdejer Jens Jensen, Meldrup,
til at være brandfoged i Vær-Nebel kommunes 3. brandfogedkreds.

Udnævnelse til brandfoged i 3. kreds, Vær-Nebel kommune.

Brandvedtægt

Det overordnede ansvar for organisering og opretholdelse af det lokale brandvæsen havde sognerådet. Dette findes beskrevet i brandvedtægten, der er en bog på 36 sider

med 10 afsnit. I 1952 var Vær-Nebel kommune opdelt i 6 brandkredse, hvor 1. kreds = Stensballe; 2. kreds = Haldrup; 3. kreds = Blirup og Meldrup med udflyttere; 4. Kreds = Nebel; 5. kreds = Serridslev; 6. kreds = Bleld. Kredsene samarbejdede om opgaverne. Fra 1955 var der tillige indgået kontrakt om samarbejde med Falck, Horsens.

Brandfoged-protokol

Protokollen var et vigtigt instrument i kontrollen og til dokumentationen af, at det lokale brandvæsen fungerede korrekt efter gældende lov. Den var på 36 fortrykte sider og inddelt i 8 afsnit. Brandfogeden havde bl.a. ansvar for at protokollen blev strikt ajourført, og hvert år skulle den sendes til godkendelse hos politimesteren i Horsens. Denne ordning faldt dog bort i 1962.

Lad os blade lidt i protokollen.

Side 1. Brandkredsens område: 3. brandkreds omfatter Blirup og Meldrup by med udflyttere.

Side 7 til 10. Fortegnelse over kredsens brandredskaber og deres opbevaringssteder: Der findes 1 håndbrandsprøjte og 4 brandspande, der opbevares hos gårdejer Jens Jensen, Meldrup.

Side 11. Fortegnelse over brandkredsens vandforsyningssteder: Møllebækken i Blirup og Vær sø. Begge steder blev årligt besøgt og kontrolleret. De fik begge karakteren ”god”.

Side 15-19. Fortegnelse over brandvæsenets mandskab og dets fordeling: Mange personer har i tidens løb været inddraget i arbejdet. I alt findes registreret 80 navne, herunder oplysning om hvem der kan eller ikke kan betjene håndsprøjten. I 1962 blev 3. brandkreds ændret til 1. kreds, der omfattede skolekredsen for Stensballe skole. I 1964, der var det sidste år, brandkredsen eksisterede, bestod det faste mandskab af brandfoged gårdejer Jens Jensen, Meldrup, brand-assistenterne gårdejer Chr. Lassen Jørgensen, Stensballe, gårdejer Hans Henriksen, Stensballe, gartner Ivar Pedersen, Stensballe Strandvej og gårdejer Vagn S. Pedersen, Husodde.

Side 33 til 40. Rapporter over afholdte mønstringer, øvelser og udrykninger: Hvert år har der været afholdt øvelse på adresserne: Vær sø, gårdejer Emil Nielsen, Værholm, branddammen i Stensballe, gårdejer Houmann, Haldrup, branddammen i Serridslev, Stensballegård, gårdejer Marius Lauersen, Haldrup, Nebelgård og Bleldgård.

Af brande, herunder brandvagt, er registreret: Bager Nielsen, Haldrup (23/6.1933), Serridslevgård (20-22/8.1949), Østergaards Frøavl, Stensballe (28/8-1/9.1952), husmand Jakob Mikkelsen, Værholm (30/1.1954), Serridslevgård (30/1.1957), Niels Dahl, Meldrup (18/9.1958), Kragh Hansen, Stensballe (24/9.1959), Hauge Christensen, Haldrup (2/3.1960), Niels Dahl, Meldrup (9/4.1963), Rasmus A. Rasmussen, Meldrup (20/10.1963).

Til alle øvelser og brande var der mødepligt, og i de fleste blev der noteret ”fuldt mandskab”. Ikke-mødte blev noteret og grunden dertil angivet.

Brandfogedens kasket og skilt. Foto 2004.

Bekendtgørelser

Brandfogeden ledede slukningsarbejdet og måtte derfor være inde i en del love og paragraffer. Følgende blev afleveret til Lokalarkivet.

Justitsministeriet, den 22. December 1942. Instruks for Brandfogederne i Skanderborg Amt.

Sognerådet for Vær-Nebel kommune, den 6. december 1952. Brandvedtægt for Vær-Nebel kommune.

Justitsministeriet, den 13. september 1955. Cirkulære om oplysninger fra telefoncentraler om brandalarmeringer.

Justitsministeriets bekendtgørelse af 23. april 1958. Bekendtgørelse om forsigtighedsforanstaltninger ved afbrænding i det fri af halm og lignende.

Jens Jensens gård i Meldrup, hvor brandmateriellet for 3. kreds (brandstation) blev opbevaret. Foto 2004.

Alarmering

Der var indgået aftale med telefonselskabet om en alarmeringsordning. Den omfattede: ”Den store slukningshjælp, brandfogeden, det lokale slukningskorps, den del af det tjenestepligtige mandskab, der havde telefon, politiet og sognefogeden.” Alt efter en af politimesteren godkendt plan.

I tilfælde af, at telefonalarmering ikke kunne bringes til anvendelse, skulle alarmeringen ske ved bud. Til at bringe bud om en udbrudt ild var der ansat 4 på egnen kendte mænd, der var i besiddelse af motorkøretøj eller havde let adgang til benyttelse heraf, eller som i det mindste var beredne cyklister.

Brandfogeden afgjorde i øvrigt, hvem der skulle sendes bud til ved alarmering..

Ansvar

Brandfogeden var ansvarlig for, at kredsens brandslukningsredskaber til enhver tid var i orden.